

**«ЦІЛЬОВЕ ПОДАРУНКОВЕ ОБМЕЖЕННЯ» – НОВЕЛА ВІТЧИЗНЯНОГО
АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ДІЇ
ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ**

**"TARGET GIFT RESTRICTION" – AN AMENDMENT TO THE NATIONAL
ANTI-CORRUPTION LEGISLATION OF UKRAINE DURING THE PERIOD
OF THE LEGAL REGIME OF MARTIAL LAW**

**Коломось Т.О., д.ю.н., професор,
Заслужений юрист України, член-кореспондент НАПрН України,
декан юридичного факультету
Запорізький національний університет**

**Кушнір С.М., д.ю.н., професор,
проректор з навчально-виробничої роботи та матеріально-технічного забезпечення
Запорізький національний університет**

**Кремova Д.С., PhD,
викладач кафедри адміністративного та господарського права
Запорізький національний університет**

В період впровадження та продовження дії правового режиму воєнного стану в Україні, зумовленого зовнішньою збройною агресією, як наслідок, актуалізації модифікації правових засад функціонування держави в цілому та кожного її інституту окремо, унормування новачинних відносин цілком логічним є порушення питання про модернізацію ресурсу життєво необхідних для держави інструментів, роль і значення яких у відповідний особливий період функціонування держави не тільки не зменшується, а й навпаки зростає як «фільтра» можливих протиправних діянь осіб. Чільне місце серед таких інструментів посідають «антикорупційні обмеження» як складова комплексного антикорупційного набору інструментів в цілому, які унеможливають «корозію публічної влади», «використання особою публічної влади для забезпечення реалізації своїх приватних інтересів своїх близьких осіб». З огляду на особливу роль публічної служби в цілому, публічного службовця зокрема у забезпеченні функціонування держави у період воєнного стану, кожен з різновидів «антикорупційних інструментів» і зокрема «антикорупційних обмежень» відіграє роль «запобіжника дефектності публічної служби», що й вимагає зосередження уваги на ресурсі кожного із них, особливостях використання в умовах саме воєнного стану й унормуванні засад такого використання із тим, щоб цей процес був ефективним як для кожного публічного службовця, з огляду на відповідну елементність правового статусу, так і для публічних службовців з огляду саме на специфіку такого антикорупційного інструменту. Прийняття Закону України від 08.07.2022 року «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану» зумовило істотну зміну правових засад використання ресурсу багатьох різновидів антикорупційних обмежень в період дії правового режиму воєнного стану й зокрема запровадження т. зв. «цільових антикорупційних подарункових обмежень», що, безперечно, вимагає потребу концентрації уваги на специфіці цього виду обмеження, його відмінностях від «звичайних подарункових антикорупційних обмежень» та вирішення питання досконалості запропонованої законодавцем нормативної моделі їх існування в період дії правового режиму воєнного стану.

Задля забезпечення релевантності положень чинного вітчизняного антикорупційного законодавства вимогам правового режиму воєнного стану в Україні, із активізацією участі публічних службовців у благодійній, волонтерській та іншій діяльності, зорієнтованій на допомогу ЗСУ та особам, постраждалим від збройної агресії України, й одержанням відповідної допомоги самими публічними службовцями у разі перебування на тимчасово окупованих територіях, у зоні бойових дій, вимушеного переміщення з місця фактичного перебування, а також для збереження й за таких умов основного призначення «подарункових антикорупційних обмежень» як «фільтра» протиправних діянь осіб, уповноважених служити публічним інтересам, законодавцем впроваджено «антикорупційну новелу» – «цільові подарункові антикорупційні обмеження». З акцентом на цільовий характер як самого подарунку, так і суб'єкта його одержання, відповідна новела передбачає впровадження альтернативної, тимчасової, виняткової (лише за умови поєднання цільового призначення самого подарунку та суб'єкта його одержання) нормативної моделі поведінки публічного службовця («м'якої» поведінки) – без дотримання вимог щодо вартості подарунку, його відповідності загальноновизнаним уявленням про гостинність, декларування, оподаткування та повідомлення про суттєві зміни у майновому стані.

Ключові слова: подарунок, обмеження, «цільове подарункове обмеження», антикорупційне обмеження, законодавство, воєнний стан, новела, корупція.

In the period of implementation and continuation of the legal regime of martial law in Ukraine, caused by external armed aggression, as a consequence, actualization of modification of the legal framework of state functioning as a whole and each of its institutions separately, normatization of innovative relations it is quite logical to raise the question of modernization of the resource of instruments vital for the state, which role and importance in the relevant special period of state functioning not only does not decrease, but on the contrary grows as «filter» the leading place among such tools is taken by «anti-corruption restrictions» as a component of a comprehensive set of anti-corruption tools as a whole, which make it impossible to «corrode public power», «the use of public power by a person to secure his private interests of his cronies». Taking into account the special role of the public service as a whole, public servant in particular in ensuring the functioning of the state during martial law, each of the varieties of «anti-corruption instruments» and in particular «anti-corruption restrictions» plays the role of a «guardian of public service defect», which requires focusing on the resource of each of them, peculiarities of use in conditions of exactly martial law and rationing of the basis for such use so that this process was effective both for each publ The adoption of the Law of Ukraine of 08.07.2022 «On the Amendments to the Law of Ukraine «On the Prevention of Corruption» concerning the peculiarities of application of the legislation on the prevention of corruption during the state of war» caused the significant change of the legal basis for the resource use of many varieties of anticorruption restrictions, in particular the introduction of the so-called «targeted anticorruption gift restrictions», which obviously requires concentration on the specific of this type of restrictions.

To ensure the relevance of the provisions of the current domestic anti-corruption legislation to the requirements of the legal regime of martial law in Ukraine with the increased participation of public servants in charitable, volunteer and other activities aimed at helping the AFU and persons affected by the armed aggression of Ukraine, and receipt of appropriate assistance by public servants themselves in case of staying in the temporarily occupied territories, in the combat zone, forced relocation from the place of actual stay With a focus on the target character of both the gift itself and the subject of its receipt, the relevant novelty suggests the introduction of an alternative, temporary, exceptional (only if the purpose of the gift itself and the subject of its receipt are combined) normative model of behavior of a public servant (soft «behavior» – without requirements for the value of the gift, its compliance with generally recognized notions of hospitality, declaration, taxation and notification of significant changes in property status.

Key words: gift, restriction, «targeted gift restriction», anti-corruption restriction, legislation, martial law, novelty, corruption.

Вступ. Актуальність. В період впровадження та продовження дії правового режиму воєнного стану в Україні, зумовленого зовнішньою збройною агресією, як наслідок, актуалізації модифікації правових засад функціонування держави в цілому та кожного її інституту окремо, унормування новаційних відносин цілком логічним є порушення питання про модернізацію ресурсу життєво необхідних для держави інструментів, роль і значення яких у відповідний особливий період функціонування держави не тільки не зменшується, а й навпаки зростає як «фільтра» можливих протиправних діянь осіб. Чільне місце серед таких інструментів посідають «антикорупційні обмеження» як складова комплексного антикорупційного набору інструментів в цілому, які унеможливають «корозію публічної влади», «використання особою публічної влади для забезпечення реалізації своїх приватних інтересів своїх близьких осіб». З огляду на особливу роль публічної служби в цілому, публічного службовця зокрема у забезпеченні функціонування держави у період воєнного стану, кожен з різновидів «антикорупційних інструментів» і зокрема «антикорупційних обмежень» відіграє роль «запобіжника дефектності публічної служби», що й вимагає зосередження уваги на ресурсі кожного із них, особливостях використання в умовах саме воєнного стану й унормуванні засад такого використання із тим, щоб цей процес був ефективним як для кожного публічного службовця, з огляду на відповідну елементність правового статусу, так і для публічних службовців з огляду саме на специфіку такого антикорупційного інструменту. Прийняття Закону України від 08.07.2022 року «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану» зумовило істотну зміну правових засад використання ресурсу багатьох різновидів антикорупційних обмежень в період дії правового режиму воєнного стану й зокрема запровадження т. зв. «цільових антикорупційних подарункових обмежень», що, безперечно, вимагає потребу концентрації уваги на специфіці цього виду обмеження, його відмінностях від «звичайних подарункових антикорупційних обмежень» та вирішення питання досконалості запропонованої законодавцем нормативної моделі їх існування в період дії правового режиму воєнного стану. З огляду на досить високу активність публічних службовців у пошуках, в т.ч. за рахунок іноземних партнерів, різноманітних джерел допомоги, одержання їх до волонтерської діяльності, акумулювання ресурсів для допомоги ЗСУ, особам, що постраждали від зовнішньої збройної агресії, проблематика «цільових подарункових антикорупційних обмежень» істотно актуалізується й набуває особливого практичного значення, що й зумовлює формулювання мети роботи. **Мета** полягає в з'ясуванні реального ресурсу новаційного антикорупційного інструменту – «цільових подарункових антикорупційних обмежень», його відмінності від «звичайного» аналогу й відповідності нормативної їх реальним викликам воєнного часу в Україні. **Методологічне підґрунтя** роботи сформувавши як загальні методи наукового пізнання, так і спеціальні, серед яких: діалектичний, порівняльно-правовий, спеціально-юридичний, логічний, моделювання та прогнозування, що дозволило дослідити відповідне правове явище у динаміці, комплексно, виявити проблемні питання правозастосування, які б зумовили потребу впровадження відповідної «антикорупційної новації» та з'ясувати релевантність її нормативної моделі останньої вимогам воєнного стану. **Об'єкт** роботи – суспільні відносини, що пов'язані із застосуванням антикорупційного інструментарію, його нормативної моделі в умовах дії правового режиму воєнного стану. **Предмет** роботи – «цільове подарункове обмеження» як новела вітчизняного антикорупційного законодавства України в період дії правового режиму воєнного стану в Україні.

Ступінь дослідження проблеми. Проблематика обмежень для публічних службовців привернула увагу вчених-юристів (наприклад, роботи Л. Біли-Тіунової, С. Федчишина), «антикорупційні обмеження» потрапили у поле зору вчених-представників декількох галузевих правових напрямків (наприклад, роботи К. Берднікової, С. Шатрави, О. Дудорова, О. Макаренко, О.Шимон та ін.), відповідні обмеження (в т.ч. й окремі їх різновиди) у контексті аналізу всього «антикорупційного нормативного інструментарію» були предметом дослідження багатьох вчених-юристів (наприклад, роботи М. Хавронюка, Р. Миронюка, О. Дрозда та ін.). Проте, не зважаючи на наявні наукові роботи (в т.ч. із порівняльно-правовим аналізом відповідних обмежень та практики їх застосування у різних країнах світу – роботи О. Миколенка, В. Гаращука, В. Настюка, О. Музичука та ін.), саме в аспекті аналізу як «антикорупційних обмежень» в цілому, так і окремих їх різновидів в умовах їх застосування у період воєнного стану, із намаганням з'ясувати, чи дієвою є запропонована законодавцем нормативна їх модель для періоду воєнного стану, чи модифікується їх ресурс за таких умов, на жаль, залишаються малодосліджуваними, що й актуалізувало потребу поглибленого аналізу відповідних обмежень та їх різновидів саме в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. Тим більше, відповідні значення істотно актуалізуються з огляду на внесення законодавцем відповідних доповнень до чинного антикорупційного законодавства, що й викликає інтерес в аспекті релевантності таких змін умовам воєнного часу й передумов ефективності використання таких обмежень як «фільтра» можливих протиправних діянь публічних службовців у воєнний час.

Основний зміст. І. Закон України від 08.07.2022 року «Про внесення змін до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану» як очікувана складова вітчизняного антикорупційного законодавства України періоду дії правового режиму воєнного стану. Аналіз змісту відповідного акту дозволяє стверджувати, що він одночасно охоплює новаційні положення щодо кількох антикорупційних інструментів – «антикорупційних обмежень», декларування тощо, новаційні моделі поведінки публічних службовців як активного, так і пасивного характеру.

Так, зокрема, регламентуючи засади поведінки публічних службовців у зазначений період, законодавець намагається закріпити тимчасовий характер їх дії – «на період дії правового режиму воєнного стану до його припинення або скасування, а також протягом одного місяця з дня припинення чи скасування» (п. 2³ Закону) й підтверджує свою позицію у різних пунктах Закону (так, зокрема ч. 1 п. 2³, п. 2⁶, п. 2⁷, п. 2⁸ тощо), щоправда, із розмежуванням менш або більш тривалих строків їх дії після припинення чи скасування правового режиму воєнного стану («одного місяця», «трьох місяців», «дев'яносто календарних днів» тощо). Водночас їх терміновий характер законодавець поширює на весь антикорупційний інструментарій, засади застосування якого фіксуються у Законі, що й підкреслює комплексний підхід до модифікації змісту всього інструментарію на період дії правового режиму воєнного стану. Так, зокрема, закріплюючи новаційну модель «подарункових антикорупційних обмежень» (п. 2³), одночасно закріплюється й модель поведінки особи щодо виконання обов'язку публічного службовця щодо декларування отриманих «особливих подарунків» у період дії правового режиму воєнного стану (п. 2³, п. 2⁴ Закону).

Впроваджуючи «новаційні» моделі поведінки публічних службовців на період дії правового режиму воєнного стану, законодавець демонструє абсолютну визначену позицію щодо їх «додаткового», «альтернативного» характеру, а не унікальності як єдиного можливого варіанту

поведінки особи. Так, проваджуючи новації щодо обмеження щодо одержання подарунків, законодавець уточнює, що певні «базові положення» «не поширюються на певний проміжок часу щодо певних осіб» (п. 2³), а отже не скасовуються, а саме «тимчасово... не поширюються». Аналогічним є підхід і до моделі поведінки публічних службовців щодо повідомлення про суттєві зміни у майновому стані (п. 2³), а саме «у разі ... не подається».

Законодавець демонструє позицію щодо максимального охоплення найрізноманітніших зовнішніх форм прояву, життєвих ситуацій для впровадження відповідних «антикорупційних інструментів» у період дії правового режиму воєнного стану – «одержання коштів», «одержання товарів як благодійної пожертви або гуманітарної допомоги», «відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента» тощо. Що, у свою чергу, істотно спрощує на практиці застосування відповідних «антикорупційних новацій» щодо різних життєвих ситуацій, усуваючи передумови для суб'єктивного розсуду та довільного тлумачення нормативних положень.

Більше того, пріоритетність «базових» положень Закону України «Про запобігання корупції» по відношенню до відповідного Закону підтверджується винятковістю застосування положень останнього лише в період дії правового режиму воєнного стану й певного проміжку часу після його скасування або ж припинення, а також потребою «повернення» особи до «звичайних» моделей поведінки після завершення зазначеного періоду – «повідомлення про суттєві зміни у майновому стані особи», «подання декларації», «закриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента», «припинення зайняття іншою оплачуваною діяльністю» тощо.

Цікавим є й підхід законодавця до змістового наповнення новаційних положень, що знаходить прояв не у дублюванні всіх положень антикорупційного вітчизняного законодавства, із корегуванням окремих словосполучень, або ж корегування положень «основного Закону» (положень, наприклад, ст. 23-24, 25 тощо), а у систематизованому їх розміщенні у Розділі XIII «Прикінцеві положення» (що вже підтверджує тимчасовий характер їх дії) й деталізації саме тих положень, які відображають реальні умови застосування таких положень, окремі ознаки антикорупційних інструментів, окремі властивості лише певних різновидів антикорупційних інструментів. Хоча у назві Закону використано словосполучення «внесення змін до...», проте вже по тексту законодавець чітко деталізував свою позицію, зазначивши «... доповнити Розділ XIII положеннями наступного змісту», що підтверджує що раз альтернативність, а не винятковість відповідних новацій вітчизняного законодавства. І, нарешті, відповідний нормативно-правовий акт цілком можливо розглядати як довгоочікуваний з огляду на потреби нормативного корегування моделей поведінки публічних службовців в умовах дії правового режиму воєнного стану (з моменту його впровадження 24.02.2022 року), приведення їх у відповідність нагальним вимогам воєнного часу. І приємно констатувати, що, не зважаючи на прийняття відповідного Закону лише 08.07.2022 року, проєкт Закону (№ 7280) був розроблений ще у квітні 2022 року, проте остаточний варіант його змісту суттєво відрізняється від змісту проєкту, оскільки зосереджує положення щодо різного антикорупційного інструментарію (а не лише «подарункові антикорупційні обмеження») й максимально «наповнений» положеннями, які є релевантними реальним вимогам часу. Так, зокрема, якщо положення Законопроєкту передбачали лише позицію законодавця щодо активної позиції публічного службовця щодо одержання грошових коштів, товарів, послуг й подальшого вирішення їх долі, тоді як у Законі закріплено й засади поведінки публічних службовців лише щодо одержання грошових коштів, пожертв, гуманітарної допомоги і без подальших дій щодо

вирішення їх долі. Тобто, в Законі регламентуються вже і засади пасивної поведінки публічних службовців щодо «подарункових надходжень» й дотримання відповідних обмежень в умовах воєнного стану.

II. «Цільові» антикорупційні подарункові обмеження: властивості та їх характеристика. Традиційно «подарункові» обмеження розглядаються як один із різновидів «антикорупційних» обмежень для публічних службовців, ознаками якого є: а) вартісна ознака; б) ознака періодичності одержання від однієї (групи) особи впродовж року; в) відповідність загальноновизнаним уявленням про гостинність (ст. 23 Закону України «Про запобігання корупції»), на що звертають увагу у своїх роботах і вчені-юристи, які ґрунтовно досліджують відповідну проблематику [1]. Відповідний «набір ознак» є цілком прийнятним для обмежень, які застосовуються як «фільтр» по відношенню до публічних службовців в умовах мирного часу. Водночас в умовах воєнного часу, із активною позицією публічних службовців щодо долучення до благодійної, волонтерської діяльності й взагалі до виконання обов'язку громадянина України щодо забезпечення обороноздатності держави, допомоги ЗСУ, постраждалим особам тощо, цей «набір ознак» відповідного обмеження не узгоджується із вимогами реального часу, що й фактично слугувало передумовою для внесення відповідних змін до «базового» вітчизняного антикорупційного законодавчого акту.

Запропонований у Законі України від 08.07.2022 року «Про внесення змін до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану» варіант «подарункових обмежень» цілком можна вважати «цільовими», з огляду на позицію законодавця щодо визнання їх цільового спрямування в якості обов'язкової ознаки (ч. 2 ст. 2³ Закону). Уточнюючи свою позицію щодо тимчасової дії положень щодо дотримання «антикорупційних подарункових обмежень», законодавець зазначив, що: а) ці положення діють тимчасово – на період дії правового режиму воєнного стану й впродовж одного місяця з дня його припинення або скасування; б) на цей період не поширюються положення щодо «вартісної ознаки щодо подарунків» та «їх відповідності загальноновизнаним уявленням про гостинність»; в) перераховуючи форму зовнішнього вигляду подарунку, законодавець чітко регламентував їх цільове спрямування, що усуває будь-які сумніви щодо того, що ці положення поширюються лише на цю категорію подарунків й жодним чином не поширюються на інші подарунки (що знову ж підтверджує «альтернативність» запропонованої нормативної моделі [2; 3]). Зосереджуючи увагу на цільовому характері подарунку, законодавець фактично зафіксував т. зв. «технічну роль» публічного службовця по відношенню до нього у разі т. зв. «активних подарункових дій», а саме: «у повному обсязі перерахування грошових коштів на спеціальний рахунок НБУ для потреб ЗСУ, або ж на рахунок благодійних, волонтерських організацій для задоволення потреб осіб, які постраждали від збройної агресії проти України» (ч. 2 п. 2³ Закону); надання благодійних пожертв на потреби ЗСУ або ж осіб, які постраждали від збройної агресії проти України, або ж придбання товарів, послуг, із подальшою передачею їх (права власності на них) на ті ж цільові потреби. Обов'язковими ознаками відповідного різновиду «подарункового антикорупційного обмеження» є: а) повний обсяг передачі подарунку (законодавець не змінив дефініцію «подарунок», закріплену у Законі України «Про запобігання корупції»); б) передача подарунку на одну із зафіксованих цілей (звідси й назва «цільове» подарункове обмеження). Така позиція законодавця є виваженою, обґрунтованою, об'єктивно зумовленою й релевантною вимогам часу.

Якщо зазначено обмеження має відношення до активних дій публічного службовця («одержання», «здійснення

переказів», «здійснення витрат на придбання та доставку» тощо), а отже цей різновид можна вважати «активним цільовим подарунковим обмеженням» як особливим тимчасовим альтернативним «подарунковим антикорупційним обмеженням», водночас в Законі України від 08.07.2022 року можна знайти і положення, які закріпили «пасивні подарункові обмеження». Такими є: «одержані безоплатно або за ціною, нижче за мінімальну ринкову, товарів, наданих як благодійна пожертва, гуманітарна допомога особам, які постраждали внаслідок збройної агресії проти України» (ч. 3 п. 2³ Закону). Тобто, мова йде про «пасивні подарункові відносини», які також є «цільовими», бо такими є як характер самого подарунку («гуманітарна допомога», «благодійна пожертва»), так і суб'єкт отримання такого подарунку – це не просто публічний службовець, а особа, що постраждала внаслідок збройної агресії проти України і яка має «підтвердження надання таких товарів у повному обсязі на зазначені цілі» (ч. 3 п. 2³ Закону). Аналогічний підхід законодавець продемонстрував і щодо «... послуг із проживання та розміщення; транспортних послуг чи послуг із перевезення у зв'язку із зміною місця проживання; медичних послуг; лікарських засобів, товарів, робіт або послуг, пов'язаних з гуманітарною допомогою», які розглядаються як «цільові подарунки» для осіб, які їх одержують безоплатно або за ціною, значно нижчою за мінімальну ринкову, які фактично проживають на тимчасово окупованих територіях України чи на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або ж особами, які були змушені залишити місце фактичного проживання внаслідок тимчасової агресії» (ч. 4 п. 2³ Закону). Знов ж такі відзначаємо, що «цільовий» характер цього різновиду подарунків полягає як у характері самого подарунку (чітко перераховано можливі зовнішні його форми вираження), так і у особливості одержувача такого подарунку (не просто публічний службовець, а також набуття останнім статусу «особи, що проживає...», «особи, що проживає...», «особа, що вимушена була...»).

Саме такі як «активні», так і «пасивні» подарункові відносини за участю публічних службовців підлягають регулюванню положеннями Закону України від 08.07.2022 року, одержані подарунки не підлягають декларуванню, вони не мають узгоджуватися із «традиційними» чинними положеннями законодавства щодо вартості, узгодженості із загально визнаними уявленнями про гостинність й не підпадають під дію положень щодо обов'язку публічного службовця повідомляти про суттєві

зміни у майновому становищі його. Чи є це виправданим в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні? Однозначно, так. Навіть з огляду на те, що їх одержувачами є публічні службовці, варто акцент уваги все ж таки зосереджувати на характері самого подарунку (цільовому характері подарунку – або для ЗСУ, осіб, що постраждали внаслідок збройної агресії проти України (якщо «активні подарункові відносини») або для публічного службовця, який постраждав від такої агресії) й на суб'єкті його одержання. Цільовий характер «подарункових антикорупційних обмежень» безпосередньо пов'язаний із правовим режимом воєнного стану, передумовами його запровадження, є тимчасовими, вимушеними й альтернативними (не щодо всіх публічних службовців, а лише тих, які є безпосередніми учасниками вищезазначених відносин). Все це підтверджує: новаційний характер таких обмежень й поряд із цим збереження основного змісту ними як «фільтра» для можливих протиправних діянь публічними службовцями навіть у період дії в Україні правового режиму воєнного стану.

Висновки. Задля забезпечення релевантності положень чинного вітчизняного антикорупційного законодавства вимогам правового режиму воєнного стану в Україні, із активізацією участі публічних службовців у благодійній, волонтерській та іншій діяльності, зорієнтованій на допомогу ЗСУ та особам, постраждалим від збройної агресії України, й одержанням відповідної допомоги самими публічними службовцями у разі перебування на тимчасово окупованих територіях, у зоні бойових дій, вимушеного переміщення з місця фактичного перебування, а також для збереження й за таких умов основного призначення «подарункових антикорупційних обмежень» як «фільтра» протиправних діянь осіб, уповноважених служити публічним інтересам, законодавцем впроваджено «антикорупційну новелу» – «цільові подарункові антикорупційні обмеження». З акцентом на цільовий характер як самого подарунку, так і суб'єкта його одержання, відповідна новела передбачає впровадження альтернативної, тимчасової, виняткової (лише за умови поєднання цільового призначення самого подарунку та суб'єкта його одержання) нормативної моделі поведінки публічного службовця («м'якої» поведінки) – без дотримання вимог щодо вартості подарунку, його відповідності загально визнаним уявленням про гостинність, декларування, оподаткування та повідомлення про суттєві зміни у майновому стані.

ЛІТЕРАТУРА

1. Обмеження для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, як засіб запобігання виникнення конфлікту приватного та публічного інтересів: правовий аспект: науково-практичний нарис / Т.О. Коломоєць, Р.О. Кукурудз, С.М. Кушнір; за загальною редакцією Коломоєць Т. О. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 80 с.
2. Коломоєць Т.О. Кремова Д.С. «Антикорупційні обмеження» для публічних службовців в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні: чи можливою є зміна «базової» нормативної моделі? *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2022. № 4. С. 77-82.
3. Коломоєць Т.О. «Цільові подарунки» для публічних службовців в Україні в умовах воєнного стану: чи доцільним є скасування їх «вартісної ознаки», декларування та оподаткування : Збірник тез між. наук.-практ. конференції «Адміністративна юстиція в Україні: питання теорії та практики». Київ: ВАІТЕ, 2022, С. 198-202.